

เทศน์เช้า วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรมะนะ ธรรมะนี้เพื่อขโลมหัวใจของเราใจ หัวใจของเรามันทุกข์มันยาก เวลามันทุกข์มันยากมันโดนนามธรรมนะหัวใจนี้

หัวใจมันเป็นหัวใจ ๔ ห้อง นี่มันเป็นธาตุ แต่ถ้าหัวใจความรู้สึกก็เปรียบเหมือนหัวใจ จิต และหัวใจ จิตและใจ ถ้าจิตและใจ จิตและใจเป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นนามธรรม นามธรรมบีบคั้นมัน นามธรรมบีบคั้นด้วยอะไร ด้วยการคาดการณ์ การจินตนาการ การต้องการความสุขใจ

ถ้าการต้องการความสุขๆ ความสุขมันมาจากไหน

ความสุขทางโลก ความสุขทางโลกเราก็ปรารถนากันเป็นความสุขๆ ถ้าความสุข เวลาสิ่งใดที่สมความปรารถนาแล้วมันก็ต้องการได้มากกว่านั้น ต้องการให้ได้ราบรื่นกว่านั้น อันนั้นมันว่าเป็นความสุขในเรื่องของทางโลกเขา

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าเป็นกิเลสๆ ใจ ถ้าเป็นกิเลสๆ แล้วเวลาในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำไมถึงสอนถึงความเพียรชอบละ ทำไมสอนถึงความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ คนเราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร คนเราจะประกอบสัมมาอาชีวะด้วยความขยันหมั่นเพียร ด้วยความประหยัดมัธยัสถ์ ด้วยสติด้วยปัญญา ทำไมถึงสอนเรื่องความเพียรละ

ความเพียรเป็นมรรคองค์หนึ่งในมรรค ๘ นะ

ความเพียรๆ ความวิริยะ ความอุตสาหะเป็นหน้าที่ หน้าที่เพื่ออะไร หน้าที่ จากพ่อจากแม่เลี้ยงลูกเลี้ยงเต้ามา เลี้ยงลูกเลี้ยงเต้ามาก็เพื่อให้มีสติมีปัญญาให้เลี้ยงชีพของเขาได้ ถ้าเลี้ยงชีพของเขาได้ เขาดำรงชีวิตของเขาไป นี่มีสติปัญญาเพื่อเลี้ยงชีพ เลี้ยงชีพขึ้นมา ปัจจัยเครื่องอาศัยๆ สิ่งมีชีวิตต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย

เวลากิเลสตัดหาความทะยานอยากมันบีบคั้นหัวใจ มันบีบคั้นหัวใจมันเป็นนามธรรม
 สิ่งที่เป็นนามธรรมมันจะไปจับต้องตัวมันที่ไหน มันเป็นความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกนึกคิดมันบีบ
 คั้นหัวใจของเรา

ถ้าความรู้สึกนึกคิดนี้มันบีบคั้นหัวใจของเรา สิ่งที่จะไปแก้ไขปลดเปลื้องมันได้ก็คือ
ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันอยู่ที่ไหนละ

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันอยู่ในตัวพระไตรปิฎกใช่ไหม

พระไตรปิฎกเป็นทฤษฎี เป็นคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เวลาไปศึกษาเล่าเรียนมาแล้ว ศึกษาแล้วมันก็มาประพฤติปฏิบัติ ถ้ามันเป็นการประพฤติปฏิบัติขึ้นมาถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาๆ ไง

เป็นความจริงขึ้นมา เหมือนอาหาร อาหารที่มันประกอบด้วยสารพิษ อาหารที่มันมีคุณค่าทางอาหารแล้วมันก็มีพิษมีภัย กินเข้าไปมันก็มีความจำเป็น ถ้าอาหารที่มันสะอาดบริสุทธิ์ อาหารที่มันไม่มีสารพิษเลย อาหารนั้นมันจะมีคุณค่ากับร่างกายนั้นไหม

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจ จิตใจของเรามันมีกิเลสตัณหาความทะยานอยาก เวลาที่มีกิเลส ตัณหาความทะยานอยากมันศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยความโลภ ใฝ่ ด้วยความโลภว่าอย่างนี้เป็นธรรมๆ นะ มันก็คาดมันก็นำไปหมดเลยใจ เวลามันคาดมัน นำไปหมด สิ่งนั้นมันก็ไม่เป็นสัจจะความจริง เห็นไหม

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากไว้กับบริษัท ๔ นะ ภิกษุ ภิกษุณี
อุบาสก อุบาสิกา ภิกษุ

ภิกษุมาจากอุบาสก เวลาเป็นชาวพุทธฯ ชาวพุทธถือศีล ๕ ศีล ๕ ถ้าเป็นอุบาสก อุบาสิกา ถือศีล ๘ เวลาถือศีล ๘ ขึ้นมาอยากจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระก็ศีล ๒๒๗ เป็นนักรบรบกับกิเลสตัณหาความทะยานอยากในใจของตน

แต่ถ้าเราเป็นฆราวาส ฆราวาสธรรม สิ่งที่เราทำนี้เราปรารถนาความสุข ปรารถนา
ความสุขไม่ต้องบวชก็ได้ ไม่ต้องบวชเราก็หาความสุขในกามคุณ ๕

กามคุณ ๕ กามเป็นคุณ กามเป็นคุณเพราะมีศีลมีธรรม กามมันเป็นคุณ กามมันจะเป็นโทษต่อเมื่อกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันจะประหัดประหารกัน มันแย่งชิงกัน มันทำลายกันเพราะจิตใจไม่เป็นธรรม ถ้าจิตใจที่เป็นธรรม กามคุณ ๕ กามเป็นคุณไง กามเป็นคุณสืบทอดสายสกุลของตนไง ถ้าสืบทอดสายสกุลของตน

นี่ฆราวาสธรรมๆ สิ่งใดเป็นฆราวาส เราปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ เรามาวัดมาวากันมาทำบุญกุศลของเราๆ ทำบุญกุศลของเราให้จิตใจมันไม่ตระหนี่ถี่เหนียว มันไม่ไปกอดไอ้ความจินตนาการ ไอ้กิเลสตัดหาความทะยานอยากที่มายุมาเหย ไม่ไปกอดมัน ไม่ไปปรารถนาไปแสวงหามัน เรามีสติปัญญา

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฟังธรรมๆ ฟังธรรมขึ้นมาแล้วมันก็จะเข้ามาแทรก แทรกเข้ามาในใจของเรา

ภิกษุที่บวชแล้วเป็นผู้มักน้อยเป็นผู้สันโดษ เป็นผู้มักน้อยสันโดษผู้นั้นจะดำรงชีพได้ง่าย

เวลาออกประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ทำไมต้องประพฤติปฏิบัติ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานพวกมัลลกะศัตรียเขาไปถวายเป็นดอกไม้ธูปเทียนต่างๆ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนที่ไว้ใจ บอก “อานนท์ เธอบอกเขาเถิด ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด ปฏิบัติบูชาเราเถิด”

การปฏิบัติบูชา เห็นไหม เวลาโรงงานๆ ใครไปเข้าแถวโรงงานนั้นก็จะได้อาหารนั้น เวลาเรามีถ้วยมีจานของเรา ถ้วยจานของเราบรรจุอาหารของเรา การประพฤติปฏิบัติขึ้นมาคือโอกาสไง โอกาสที่เราจะได้คุณธรรมขึ้นมาในใจของตนถ้าปฏิบัติบูชา

ถ้าไม่ปฏิบัติบูชา เรามีโรงงานกัน เราก็ไม่สนใจในโรงงานนั้น เราจะไม่มีการตักตวงของเราเลย เวลาเรามีสำหรับเอาไว้เวลาตักอาหาร เราก็ไม่มีสำหรับของเราเอาไว้ตักอาหารเลย

“ปฏิบัติบูชาเราเถิด ปฏิบัติบูชาเราเถิด”

การปฏิบัติบูชาปฏิบัติไปแล้วมันจะสมประโยชน์ไม่สมประโยชน์

โรงงานๆ โรงงานที่เราไปแล้ว ถ้าโรงงานนั้นอาหารหมดเราก็ไม่ได้อาหารจากโรงงานนั้น ถ้าสิ่งใดที่มันขาดตกบกพร่องเราก็ไม่ได้อย่างนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ปฏิบัติ ปฏิบัติถ้ามันถูกต้องดีงามมันปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม สมควรแก่ธรรม ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุไง ถ้าธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ “ปฏิบัติบูชาเราเกิด ปฏิบัติบูชาเราเกิด”

ชมราวาสักปฏิบัติของเขา เวลาชมราวาสักปฏิบัติของเขา เห็นไหม เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตาพระมหาบัว ท่านบอกเลย การปฏิบัติที่ยากที่สุด คราวเริ่มต้นๆ คราวเริ่มต้นกับคราวสุดท้ายมันยากที่สุด

ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจะรู้ว่าเวลาคราวเริ่มต้นๆ ไง มันเหมือนเราประกอบธุรกิจใหม่ พอจบการศึกษามาเราพร้อมเลยจะทำธุรกิจๆ มีดแปดด้านเลย

เหมือนกัน นี่ก็เหมือนกัน นี่กำลังจะปฏิบัติๆ แล้วจะปฏิบัติตรงไหน จะปฏิบัติอย่างไร จะทำอย่างไร แล้วที่นี้พอจะปฏิบัติขึ้นมาแล้วมันอยู่ที่อำนาจวาสนาแล้ว

เวลาหลวงตาท่านเรียนจบนะ ท่านตั้งใจไว้เรียนถึงบาลี ๓ ประโยคแล้วจะออกปฏิบัติๆ ท่านตั้งสัจจะของท่านไว้ เวลาเรียนมา เรียนมาก็เรียนศึกษาธรรมะออกมาจบสิ้นแล้วแหละ แต่เวลาจะปฏิบัติ “เอ๊ะ! มันจริงหรือเปล่า”

นี่มันเชื่อ มันเชื่อ ทุกคนก็เชื่อ เราเชื่อธรรมะทั้งสิ้น แต่เวลาปฏิบัติไปเราก็คาดหมายไปทั้งสิ้น มันมีกิเลสทั้งสิ้น แล้วมันก็ล้งเล มันกังวล

“ถ้ามีผู้หนึ่งผู้ใดชี้บอกทางเราชัดเจน เราจะทำตามนั้นไง” แล้วจิตใจก็ปักไว้กับหลวงปู่มั่น ไปหาหลวงปู่มั่น เวลาหลวงปู่มั่นท่านชี้ทางๆๆ

เวลาเริ่มต้นพอท่านไปนี่เสื่อมหมดเลย เพราะเวลาเจริญแล้วเสื่อมๆ เวลาหลวงตา คนที่มีอำนาจวาสนานะ คนที่เป็นพระอรหันต์ได้มันจะมีพื้นฐาน คนที่มีพื้นฐานขึ้นมาจะมีหลักการ คนมีหลักการขึ้นมา ใครจะโน้มน้าวไปทางไหนเป็นไปได้ยาก เขามีหลักการของเขา

นี่คนที่ เป็นพระอรหันต์ ขนาดที่ว่า มีอำนาจวาสนาจะเป็นพระอรหันต์นะ เวลาออก
ประพฤติปฏิบัติปีแรกไปอยู่อำเภोजักราชพรรษาหนึ่ง เวลาบวชใหม่ๆ อยู่กับอุปัชฌาย์ เห็น
อุปัชฌาย์เดินจงกรม เพราะยังไม่ได้ศึกษามา เวลาอุปัชฌาย์ปฏิบัติอย่างไร อยากจะปฏิบัติบ้าง
อ้อ! เราก็หายใจเข้านี้กพุท หายใจออกนี้กโธ ท่านก็หายใจเข้านี้กพุท หายใจออกนี้กโธนี่แหละ

เวลาเรียนศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเข้าใจพุททประวัติ มัน
เข้าใจคำสอน มันเข้าใจๆ มีปัญญาขึ้นมาใจ ก็กำหนดเฉยๆ ไม่ได้กำหนดพุทโธ มันก็เป็นไปได้
เพราะคนมันมีอำนาจวาสนา คนมีสติปัญญา มันก็เป็นไปได้ มันก็สงบได้เหมือนกัน ท่านบอก
สงบนี้จิตนี้แน่นมากเลย

แต่เวลาจะออกประพฤติปฏิบัติอาวุธมันต้องพร้อมใช่ไหม ท่านก็กลับมาเยี่ยมโยมที่บ้าน
ท่าน แล้วท่านก็ทำกลดหลังหนึ่ง ไ้ทำกลดหลังนั้นนะเสื่อมหมดเลย กลับเข้าสมาธิอีกไม่ได้เลย

คนเราเคยมีสมาธิ เคยมีความสุขแล้วมันเสื่อมไป โอ้ย! มันทุกขร้อนมากนะ ทุกขร้อนจน
ท่านบอกท่านก็รู้ตัวของท่าน เวลาทำไปๆ รู้เลยว่าเข้าสมาธิไม่ได้แล้ว จิตมันเสื่อมแล้ว มันก็วิตก
กังวล รีบๆ รีบให้เสร็จๆ เลย เสร็จแล้วก็จะตามไปหาหลวงปู่มัน

พอจะไปหาหลวงปู่มันคือว่าจิตมันเสื่อมหมดแล้ว นี่ไง คนที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาโดย
สัจจะความจริงใจ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับไปเป็นธรรมดา
ธรรมะเป็นธรรมชาติ สรรพสิ่งในโลกเป็นอนิจจัง มันแปรสภาพมาตลอด ไม่มีสิ่งใดคงที่เลย
รวมทั้งอารมณ์ของเรา รวมทั้งถึงผลการปฏิบัติของเรา

ถ้ามันเป็นกุปปธรรม สพุเพ ธมฺมา อนตฺตา สพุเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายเป็น
อนัตตา ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตาๆ

นี่เป็นอนัตตา สรรพสิ่งใดเกิดขึ้นมันแปรสภาพหมด ไม่มีอะไรคงที่ เพราะมันเป็น สพุเพ
ธมฺมา อนตฺตา ไม่มีหรอกที่มันจะเป็นสมบัติของเรา มันเป็นของชั่วคราวๆ ชั่วคราวเพราะเรา
ประพฤติปฏิบัติไ้ นี่เวลาประพฤติปฏิบัติใหม่ ประพฤติปฏิบัติใหม่มันยาก มันยากตรงนี้ไ้ ถ้า
มันยากตรงนี้ไ้ เราก็กิเลสเต็มหัวเหมือนกัน แล้วเราก็มีจิตนิสัยของเรา เราชอบสิ่งใด

เวลาพระเวลารุดงค์ไปจะไปพักที่วัดใดก็ได้แล้วแต่ เขาให้ดูกัน ๗ วัน ถ้าหนีเสียพอเข้ากันได้ จะให้ขอนิสัย ถ้าไม่ขอนิสัยต้องเก็บบริวารไป ไม่อย่างนั้นเป็นอาบัติปาจิตตีย์ นี่มันเป็นอาบัติมัน เข้ากันไม่ได้ เพราะอะไร เพราะว่ามันไม่ยอมรับกัน

เวลาประพาศปฏิบัติขึ้นมา หัวใจของเราเวลามันไปรับรู้อะไร มันเห็นสิ่งใด อู๋! เพราะ มันไม่เคยเห็น สามล้อถูกหวย สามล้อมมันถูกหวยนะ อู๋! มันเลี้ยงเขาหมดเลย แล้วกลับไปเก็บ สามล้อใหม่

นี่ก็เหมือนกัน โอ้ย! มันรู้มันรู้ นี่เสร็จแล้วมันก็จะเสื่อมหมดเลย แล้วก็กลับไปทุกข์ยาก ใหม่ เป็นธรรมชาติ สัจจะเป็นอย่างนี้ ไม่มีใครทำอะไรแล้วจะได้ตลอดไป ไม่มี

แต่คนที่ภาวนายังไม่เป็นไม่ก้าวหน้าไป มันก็ อู๋! นั่นก็เป็นของเรา นี่ก็เป็นของเรา มันนึก ว่าทำธุรกิจมันไถ่ เงินบาทเก็บไว้ในเซฟของเราๆ

เอ็งไม่ใช้จ่ายใช้ไหม เอ็งจะอดตายหรือ เอ็งไม่ซื้ออาหารกินบ้างเลยหรือ เป็นไปไม่ได้ หรอกที่จะอยู่กับเรา

นี่พูดถึงว่าการปฏิบัติเริ่มต้นมันแสนยาก

นี่พูดถึงว่าในแนวทางปฏิบัตินะ นี่สมรวาสธรรม เวลาปฏิบัติไปแล้วเวลาถ้ามีครูมี อาจารย์ขึ้นมา ผู้ที่ประพาศปฏิบัติเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญจนกว่าเขาจะตั้งหลักของเขา ได้ เวลาเขาตั้งหลักของเขาได้นะ นี่ใจ สติ สมาธิ ปัญญา เวลาถ้าเกิดปัญญามันจะเกิด ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากสัมมาสมาธิ

ถ้าปัญญาของเราเกิด เราประพาศปฏิบัติ เรามีสมาธิหรือไม่ มี ถ้าจะปฏิเสธว่าไม่มี สมาธิ เป็นไปไม่ได้ ถ้าไม่มีสมาธิก็คนบ้า ศรัทธาญาณนะ คนขาดสติ ขาดสมาธิ แต่มันเป็นสมาธิ ของปุถุชน

เวลาประพาศปฏิบัติขึ้นมา มรรค ๔ ผล ๔ ปุถุชน กัลยาณชน โสดาปัตติมรรค โสดา ปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามีผล อนาคามิมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มรรค ๔ ผล ๔ อรหัตตผลยังนิพพาน ๑ อีกนะ

อรหัตตผลไม่ใช่นิพพาน ขณะที่มันเป็นอยู่ ขณะที่มันเป็นนิพพานแล้ว มันเป็นนิพพาน มันอีกเรื่องหนึ่งเลย

นี่เวลาผู้ที่ปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติอย่างนี้แล้วถ้ามีสติปัญญารู้เท่ารู้ทัน เวลามันถอดมันถอนขึ้นมา นี่เป็นอกุปกรรม อกุปกรรมพ้นจากสพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา

กุปกรรม คือสพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา กุปกรรมคือธรรมชาติ คือสังขารที่มันแปรปรวนที่มันเปลี่ยนแปลง

อกุปกรรม อฐานะไม่มีการเปลี่ยนแปลง คงที่ตายตัว

ตายตัวสำหรับถอดถอนนะ แต่มันเจริญงอกงามขึ้นมาได้เพราะบุคคล ๔ คู่ เวลามันภาวนาขึ้นไป ภาวนาขึ้นไปมันเป็นแบบนั้น

นี่พูดถึงว่า เวลาสมรวาสธรรมก็เป็นส่วนเรื่องสมรวาสธรรมนะ สมรวาสของเรา เรามาวัดมาวาชขึ้นมาเพื่อบุญกุศลของเรา คำว่า “บุญกุศลของเรา” ทำสิ่งใดก็ให้มีบุญกุศล มีอำนาจวาสนา ทำสิ่งใดให้ประสบความสำเร็จในชีวิตของเรา ให้ไม่ต้องทุกข์ร้อนจนเกินไปนัก

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง ทุกข์คืออะไร ทุกข์คือความทนอยู่ไม่ได้ เราทนอะไรไม่ได้ นั่นก็เป็นความทุกข์ทั้งสิ้น แต่ถ้ามันทนได้ มันชอบ มันเป็นความสุขใจ ถ้ามันทนอยู่ได้เพราะมันชอบๆ แต่มันชอบเดี๋ยวมันก็เกลียด พอเกลียดมันก็ทนไม่ได้

พอทนไม่ได้ ทุกข์คือความทนอยู่ไม่ได้ แล้วเรามีอะไรที่ทนอยู่ได้บ้างล่ะ ในชีวิตนี้มีอะไรทนอยู่ได้บ้าง

ไม่มีอะไรทนอยู่ได้เลย มันเปลี่ยนแปลงกิริยาจนมันเป็นความเคยชินของเราอยู่แล้ว

ทุกข์คือความทนอยู่ไม่ได้ แล้วสัจจะความจริงมันเป็นอย่างไรล่ะ สัจจะความจริง

นี่ก็เป็นทุกข์ๆ ปากเปียกปากแฉะ อธิบายทุกข์กันหมดเลย แต่มันไม่เคยเห็นทุกข์

หลวงตาถึงสอนไง เวลาหลวงตาท่านพูด คนภาวนาเป็นพุดนะ กับคนภาวนาไม่เป็น คาคหมายไม่ได้ แล้วไม่เข้าใจ

ท่านบอกเลย กิเลสมันอยู่ที่หัวใจนั่น มันตื่นขึ้นมาแล้วมันก็ขับถ่ายความโลภ ความโกรธ ความหลงบนหัวใจนั่น แล้วมันก็หายไปแล้วนะ เราเพิ่งตื่นขึ้นมาได้กลิ่นชี่ อู๋! เหม็นมากเลย แล้วก็ทุกข์ไ้

มึงไม่เคยเห็นทุกข์ ไม่รู้จักทุกข์ ใ้ที่ว่าทุกข์ๆ นี่มันวิบาก ผลของชี่ที่กิเลสมันถ่ายคายไว้ แล้วมันเป็นทุกข์ๆ เพราะมันเป็นสมมุติบัญญัติของคนไ้ คนถ้ามันชอบมันก็ว่าไม่ทุกข์ไ้ คนถ้ามันเกลียดมันก็ว่าเป็นความทุกข์ไ้

แต่เวลาจิตสงบแล้ว ถ้าจิตสงบแล้วมันเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง เวลาเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริงเพราะอะไร เพราะกิเลสมันไม่เคยให้เห็นหน้ามัน ใครทำความสงบของใจเข้ามาไ้ได้ จิตสงบแล้วเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง ไปเห็นหน้ากิเลสไ้ พอเห็นหน้ากิเลส ใ้โฮ! เราเป็นยอดคนนะ เพราะอะไร

เพราะในสามโลกธาตุนี้ไม่มีใครรู้ไม่มีใครเห็น เพราะไม่มีใครรู้ไม่มีใครเห็น เขาถึงไม่สามารถยกใจเข้าสู่วิปัสสนาไ้ได้ เขาไม่สามารถรักษาหัวใจของเขาให้รู้เท่าทันกิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจของเขาไ้ได้

นี่ไ้ เราไปวัดไปวาไ้ไปเพื่อเหตุนี้ไปฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อให้จิตใจเป็นสาธารณะ จิตใจที่มีอำนาจวาสนา ถ้าจิตใจที่มีอำนาจวาสนานะ เวลาหลวงตาท่านไปหาหลวงปู่มัน “จิตมันเสื่อมไปหมดเลย แล้วทำอย่างไร”

พอจิตมันเสื่อมหมดเลย ท่านบอกว่า จิตนี้เหมือนเด็กๆ มันต้องการอาหาร ให้กำหนดพุทโธๆ ใ้ พุทโธใ้นี้คืออาหารของมัน

อาหารของมันคืออะไร คือจิตมันทรงตัวของมันอยู่ไ้ไม่ได้ มันต้องอาศัยอารมณ์ๆ แต่เวลาว่าจิตมันเสื่อมๆ มันก็อาศัยอารมณ์ความเสื่อมนั้น ถ้าเรากำหนดพุทโธๆ นี่คือพุทธานุสติ พุทธาณูสติมันเกิดมาจากไหน เกิดมาจากสติปัญญา เกิดจากคำบริกรรมของเรา

ถ้ากิเลสมันไม่ชอบ มันจะเสื่อมไป มันจะเที่ยวเล่นไปก็เรื่องของมัน เราก็พุทโธๆ ของเราก่อร่างสร้างตัวของเราขึ้นมา เราพยายามทำเอกภาพ ทำจิตใจเราให้มันโดดเด่นขึ้นมา เวลาโดดเด่นขึ้นมา ถ้ามันไปจนเสื่อมที่สุดแดนของมันแล้ว ไม่มีทางไปของมันแล้ว มันก็ยอมจำนนกับพุทโธ มันก็จะกลับมาอยู่กับพุทโธ กลับมาเสวยอาหารนั้น พอกกลับมาเสวยอาหารนั้นจิตมันก็สงบได้ไง

พอสงบได้ ท่านบอก โอ้โฮ! ถอดเสี้ยนถอดหนาม ถอดความทุกข์ความวิตกกังวลในใจหมดเลย

ปัจจัยตั้ง สันติปฏิฐาน รู้จำเพาะตน รู้ในหัวใจของตน อาจารย์องค์ไหนสอนแล้วเราประพฤติปฏิบัติ แล้วเรามีผลที่มันเป็นสัจจะความจริงอันนั้น มันมหัศจรรย์นะ

ไม่ใช่พูดแต่ปากปาวๆ ว่างๆ

ว่างอะไรวะ ว่างแล้วทุกข์ซิบหายเลย ว่างแล้วไปไหนไม่รอดเลย ว่างอะไรนะ

“อู๊ย! ได้ขึ้นได้ตอน ผมไม่รู้อะไรเลย”

“เออ! เพราะเอ็งไม่ยกนะเอ็งได้”

ไม่รู้อะไรมันจะได้อะไรขึ้นมาล่ะ คนไม่มีสติไม่มีปัญญา ไม่มีสติปัญญาแยกแยะความถูกความผิด ไม่มีสติปัญญาเห็นโทษของมัน แล้วเอ็งจะรู้ได้อย่างไรละ เอ็งรู้ไม่ได้หรอก

แต่เวลามันสัจจะความจริง เวลาพระเราถ้าเคารพครูบาอาจารย์ เขาเคารพกันอย่างไร เคารพที่ว่าไง ท่านพูดสิ่งใด เราประพฤติปฏิบัติสิ่งใดมันจะเข้าไปสู่จุดนั้นไง พอสู่จุดนั้น พอจิตสงบแล้ว เวลาท่านนั่งตลอดรุ่ง นั่งพิจารณาเวทนาของท่าน นั่นนะเวลาพิจารณาๆ ไป นั่นนะสิ่งที่ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากจิตที่สงบแล้วๆ เพราะจิตที่สงบแล้วมันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน

พอมีหลักมีเกณฑ์ของมัน จับสิ่งใดมันจับของมันได้ มันพิจารณาของมันได้ เพราะอะไร เพราะมันมีหลักมีเกณฑ์ใช่ไหม เพราะมีหลักมีเกณฑ์ เพราะจิตมันตั้งมั่น จิตมีกำลังของมันเหมือนผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ที่มีสติปัญญาพร้อมที่จะทำงานมันทำงานด้วยความองอาจกล้าหาญนะ

ดูทหารมันออกรบสิ สัมภาระเต็มเลย ปืนเต็มเลย มันพยายามต่อสู้กับข้าศึก ต่อสู้กับฝ่ายตรงข้าม นี่ก็เหมือนกัน จิตใจที่มันพร้อมแล้วมันยกขึ้นสู้วิปัสสนาได้ โอ้โฮ! มันมหัตศจรรย์ของมัน มหัตศจรรย์ของมัน

แต่เมื่อก่อนนั้นนอนอยู่หนุน ตายอยู่หนุนนะ “ธรรมะเป็นธรรมชาติ มันจะเกิดสัจจะความจริง” มันนอนตายอยู่หนุนมันยังไม่รู้ว่าตัวมันนอนตายเลย

แต่พอมันปฏิบัติไปๆ เวลาก้าวเดินมันจะเห็น อ้อ! มรรค ๔ ผล ๔ นะ บุคคล ๔ คู่เนาะ จิตใจนี้มันพัฒนาของมันขึ้นมาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมาอย่างนี้ มันทำได้ความจริงอย่างนี้นะ มันมหัตศจรรย์ของมันมาก มันพิจารณาของมันมาก นี่ไง ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา

ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา อุบาสก อุบาสิกาปฏิบัติก็ปฏิบัติเพื่อความร่มเย็นเป็นสุข องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ประพฤติปฏิบัติๆ

ธรรมะไม่มีเพศหญิงและเพศชาย เพศหญิงก็ตรัสรู้ได้ เพศชายก็ตรัสรู้ได้ สมาธิก็ไม่มีหญิงไม่มีชาย ไม่มีเด็กไม่มีผู้ใหญ่ ไม่มีทั้งสิ้น แต่คนเราภาระหน้าที่เต็มสมอง ภาระบนบ่าเต็มที

“ปฏิบัติดี ปฏิบัติดี”

พระนะ หน้าทีของพระเดินจงกรม ๒๔ ชั่วโมง ปฏิบัติอย่างไร เวลาเอาจริงเอาจังขึ้นมา มันเอาจริงเอาจังขึ้นมาจากสัจจะความจริง แล้วเวลาปฏิบัติไปมันเป็นจริงหรือไม่เป็นจริง ถ้ามันไม่เป็นจริง เราก็ปฏิบัติบูชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่การประพฤติปฏิบัติมันมันเป็นโอกาสของเรา

เราปฏิบัติบูชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าจิตสงบเรา เราก็สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี มันเป็นการยืนยันในหัวใจ

เวลามันทุกข์มันร้อน เวลามันฟุ้งมันชาน มันเครียดมันกังวล มันทุกข์ยากมาก เวลามันสงบระงับเข้ามา แค่มันปล่อยเข้ามามันก็มีความสุขของมันแล้ว แล้วยังมันสงบระงับเข้ามา พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

ผู้เบิกบาน ผู้เบิกบานนะ ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาไม่ต้องไปเขียนว่าเบิกบาน ภูมิความสุขจริงๆ ไม่ใช่ บ.ไปไม้ สระอา น.หนู ไม่ใช่ๆ ใช้นั้นเวลาเป็นแล้วกลัวเขาไม่รู้ว่าผู้เบิกบานไง

แต่ถ้าผู้เบิกบาน ผู้เบิกบานของทุกคนเดียว นี่ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานขึ้นมา แล้วเวลาถ้ามันไปเห็นสัจจะความจริง เห็นหน้ากิเลสไง ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเขาถึงเห็นหน้ากิเลส แล้วพิจารณา กิเลส ยถาภูตัง กิเลสมันตาย เกิดญาณทัสสนะ รู้ว่ากิเลสหลุดไป

คนจะเป็นโสดาบันนะ พิจารณาจนมันแยกมันแยะ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์

วิธีการดับทุกข์ ทุกข์มันดับ กิเลสมันตาย เกิดญาณทัสสนะ เกิดความรู้จริง เกิดความเห็นจริง

เวลาหลวงตาท่านเทศน์ไฉ่ กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ จิตอีกตัวหนึ่งรวมลงแยกเป็นสามทวีปนะ ทุกข์กับจิตแยกออกจากกันห่างเป็นสามทวีป กลับมารวมกันอีกไม่ได้เลย นี่คือสัจจะความจริง

สัจจะความจริงนี้เกิดขึ้นมามันเกิดขึ้นมาจากใจดวงนั้น ตำราก็คือตำรา หลวงตาพระมหาบัวท่านเทศน์ก็สมบัติของท่าน เราจำของท่านมาก็ขึ้นปาก แล้วเราพยายามเอามาเป็นคติธรรมของเรา เราพยายามชวนชวนของเราให้มันเป็นจริงขึ้นมา

ของท่าน สาธุ เอาไว้กับท่าน อยากระบายของเรา อยากระบายความจริง อยากระบายสัจธรรม

ก็ทำจริงๆ สิ ทำขึ้นมาเป็นของเรา

ใครจะยกย่องสรรเสริญยกย่องบูชาอันเรื่องของเขา ไร้สาระ โลกธรรม ๘ มันอยู่ข้างนอก ทุกข์หรือสุขมันอยู่ที่ใจของเรา ความจริงมันอยู่ที่ใจดวงนี้ ใจดวงนี้มีอำนาจวาสนาหรือไม่มี ถ้าไม่มีก็ยิ่งตามเขาต้อยๆ ให้คนนูนยกย่องสรรเสริญ ให้คนนั้นให้ค่า

แต่ถ้าเป็นความจริงๆ ปัจจัตตัง สันติภูมิจิโก ภูทำเอง มีครูบาอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะคอยชี้แนะ แต่ภูทำเอง ให้เป็นสมบัติของภูเอง เหว้ง